

BIBLIOGRAFIA COMARCAL

Tancada a la fi de desembre de 1995.

Tots els llibres i articles que hi apareixen poden consultar-se a la biblioteca auxiliar de l'Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners. La relació no pretén ser exhaustiva, ans únicament orientativa de cara a l'investigador. Hom hi fa constar aquells treballs o publicacions de què té coneixement, sempre que se'n rebi un exemplar, sigui original, separata o còpia.

AAVV, «El nostre passat. Personatges del passat», *Perxada*, 2 (primavera 1995), Arbúcies, 35-37.

AAVV, *Miscel·lània lloretenca* [pròleg de Joan Domènech Moner], Lloret de Mar, Club Marina «Casinet», núm. 10, 1995, 256.

AAVV, *Salvador Espriu: algunes cartes i estudis sobre la seva obra. Edició en homenatge als 10 anys de la seva mort* [pròleg de Josep M. Castellet], Barcelona, Centre de Documentació i Estudi Salvador Espriu/Publ. de l'Abadia de Montserrat, 1995, 216 p.

Diversos estudiosos i persones que tingueren relació epistolar amb Salvador Espriu recuperen la seva figura i aspectes de la seva producció i pensament 10 anys després de la seva mort, un temps suficient per valorar la situació actual de la seva obra. El pròleg de Josep M. Castellet posa de relleu, d'una banda, un cert desinterès per l'obra poètica de caient més cívica d'Espriu en els darrers anys i un interès, en canvi, per l'obra en prosa; i per altra banda, la proliferació d'estudis que es va produint últimament.

El volum ha estat promogut pel Centre de Documentació i Estudi Salvador Espriu i compta amb aportacions, entre d'altres, de M. Àngels Anglada, M. Rosa Delor, M. Isabel Pijoan o Isabel Turull. En destaquem, del conjunt, les diverses contribucions, rigoroses i sòlides, a l'estudi de les fonts de l'obra d'Espriu i, sobretot, dels referents clàssics greco-llatins. En relació amb això darrer, no podem deixar de remarcar el que Espriu afirmava en 1970, adreçant-se a l'escriptora i professora de llatí i grec M. Àngels Anglada: «L'arraconament i menyspreu per les humanitats són una vergonya i una estupidíssima demagògia que, si duren, pagarem sens dubte a un preu molt elevat». NFC.

Antoni Arrizabalaga, «El Montseny», *Revista de Girona*, 167 (novembre-desembre 1994), 8-9.

Maria-Reina Bastardas Rufat, *La formació dels col·lectius botànics en la toponímia catalana*, Barcelona, Reial Acadèmia de Bones Lletres, 1994, 337 p.

Estudi molt interessant i ben estructurat (amb índex molt útil de topònims moderns) que constituí la tesi doctoral de l'autora, feta sota la direcció del Dr. Joan Veny i Clar i llegida a la Universitat de Barcelona l'any 1992. Il·lustra encara més els tan nombrosos i ja conegudíssims -i alguns de no tan cèlebres- topònims d'origen vegetal que hi ha en català, i en discuteix les diverses hipòtesis.

N'espigolem, per exemple, dels de la nostra àrea immediata, entre els topònims majors Canet, Fogars, Lloret, Maçanet i Susqueda (?), i entre els menors Rovirola (veïnat de Maçanet); Llorell, Canyelles i Fenals (platges de Lloret); Castanyet i Sauleda (Sta. Coloma de Farners); Esclet i Verneda (Cassà); Cerceneda/Sarsaneda (Osor); Mollfulleda (Arbúcies); Telleda (Sant Hilari Sacalm), Fonolleres (Llagostera), Font Poiosa (Riells del Montseny), etc. *NFC*.

France Bequette, «Montseny, un laboratorio de armonía», *El Correo de la Unesco* (març 1995), 39-41.

Martí Boada Juncà, «Montseny, focs de l'estiu de 1994», *Monografies del Montseny*, 10, 1995, 43-60.

Miquel Borrell, «Les dides gironines en el segle XVIII», *Revista de Girona*, 170 (maig-juny 1995), 34-37.

Josep Bota, «Els motius de Blanes: processos d'identificació i renoms entre 1560 i 1990», *Butlletí Interior de la Societat d'Onomàstica*, LIX [XVIII Col·loqui General de la S.O., Girona, 22/23-X-1993, vol. I], 1994, 119-193.

Andreu Bover Pagespetit, «El treball de camp i la recollida de material etnogràfic. Dos models: Arbúcies i la Bisbal de l'Empordà», *Revista d'etnologia de Catalunya*, 7 (1995), 36-45.

Fèlix Bruguera i Xavier Escorihuela, «Noms de lloc d'Osor en un llevador del segle XVIII», *Butlletí Interior de la Societat d'Onomàstica*, LX [XVIII Col·loqui General de la S.O., Girona, 22/23-X-1993, vol. II], 1995, 370-392.

Jesús Burgueño, *De la vegueria a la província. La formació de la divisió territorial contemporània als Països Catalans (1790-1850)*, Barcelona, R. Dalmau Editor (Col. Camí Ral, 7), 1995, 270 p.

Jesús Burgeño Rivero (Barcelona, 1963), professor de geografia a la Universitat de Lleida, publica ara el resultat de la seva tesi doctoral sobre aquest tema tan

suggerent i alhora controvertit de la divisió territorial de Catalunya i dels Països Catalans en el període 1790-1850, bé que aporta també el marc de referència anterior a aquestes dates. Significa una clarificació molt notable i ben documentada de la qüestió en relació amb massa partits presos i idees preconcebudes que l'han afeixugat durant molt de temps.

Tant pel que fa a l'aportació innovadora que significa en el camp de la història de les configuracions territorials i administratives (amb visió de Països Catalans, cosa poc freqüent en els darrers temps) com per les perspectives orientades vers el present amb què el llibre es clou no dubtem a recomanar-ne la lectura a tota mena de públics, a més dels especialistes que ja l'han valorat. Molts dels nostres gestors administratius i àdhuc els legisladors l'haurien de llegir indefectiblement. *NFC.*

Cebrià Cabanyes [X. Pérez], «La premsa colomenca del segle XX», *Festa Major 1995*, Ajuntament de Santa Coloma de Farners, 1995, 75-79.

Xavier Clop, Mercè Gangonells i Josep M. Faura, «Primera troballa de ceràmica campaniforme a les Guillerries», *Monografies del Montseny*, 10, 1995, 173-189. [publicat també a *Programa de Festa Major*, Sant Hilari Sacalm, 1995, 24-29].

Rosa Congost Colomer, *Creixement econòmic i moviment de rendes. Els dots de l'Alt Empordà i de la Selva durant la primera meitat del segle XIX*, en J. Nogué i J.M. Puigvert ed., *Geografia històrica i història del paisatge [= Estudi General 13]*, Universitat de Girona, 1993, 173-199.

Maria Josep Coral de Miquel, «L'Eix transversal : la història. Dels camins rals a la frustrada N-141", *Espais*, núm 42 (octubre-desembre 1995), 33-37.

D'un número de la revista *Espais*, editada pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat, que dedica bona part del seu contingut a la presentació de l'Eix transversal (els seus aspectes tècnics, l'impacte ambiental i el seu intent de disminució, el paper dins la xarxa viària del país,...) en destaquem., pel seu caràcter més històric, aquest text de M. Josep Coral en què hom trobarà els antecedents de l'actual via: des dels primers plans de carreteres que Espanya es va plantejar, a mitjan XIX, fins als projectes de la Generalitat republicana i la dita «ruta dels pantans» dels anys setanta.

Altres aportacions del mateix número són les de J.M. Codony i A. Lluch sobre la innovació tecnològica que hom hi ha aplicat i una eventual (hi ha opinions de tot) integració de l'Eix al paisatge, o bé de N. Bruguera sobre aquesta nova via com a eina de vertebració i equilibri del territori. *NFC.*

Lluís Costa, «Hispòtesi sobre la influència de la llegenda de Pere Porter en l'obra de Carles Fages de Climent», *Quadern de Sils*, 17 (abril 1994), 10-11.

Josep Cufí, «Dr. Josep M. Millàs i Vallicrosa, 25è. aniversari», *Festa Major 1995*, Ajuntament de Santa Coloma de Farners, 1995, 3-13.

Leli Delgado, «Riudarenes», *Programa de Festa Major*, Ajuntament de Riudarenes, 1995, 5-19.

Joan Domènech, «La Vidrerenca», *Revista de Girona*, 164 (maig-juny 1994), 102-105 [Els cotxes de línia].

J. Domènech, «El vot de la Vila de Blanes», *Revista de Girona*, 167 (novembre-desembre 1994), 10-11.

J. Domènech, «El lloretenc Pere Codina, intèrpret genial de Guimerà», *Revista de Girona*, 172 (setembre-octubre 1995), 10-11.

[J. Domènech, ed.], *Miscel·lània llorentenca*, Lloret de Mar, Club Marina «Casinet» (Publicació núm. 10), 1995, 256 p.

Josep Fernández Trabal, *Una família catalana medieval. Els Bell-lloc de Girona 1267-1533*, Barcelona, Ajuntament de Girona/Publ. de l'Abadia de Montserrat, 1995, 454 p.

Aquest notable estudi de l'arxiver i historiador Josep Fernández Trabal, que ha col·laborat en els nostres *Quaderns* (QS 4, 181-189: «L'Arxiu dels marquesos de Castellós i la comarca de la Selva»), mereix una recensió crítica més extensa i més conscienciosa que no aquestes quatre ratlles. Amb tot, no podíem deixar d'esmentar-lo ja ara, amb motiu de la seva aparició recent, pel seu rigor, per l'aportació que significa al coneixement d'una etapa important del nostre passat i per les dades que hom pot trobar-hi referides al nostre àmbit (el Gironès i la Selva). L'obra compta amb un pròleg del Dr. Riera Melis, catedràtic de la Universitat de Barcelona i director de la tesi amb la qual Fernández Trabal obtingué el 1981 el grau de doctor en història medieval. La vinculació dels Bell-lloc a altres llinatges, com ara els Farners, fa que aquest estudi entronqui i s'interpenetri amb el que el Centre d'Estudis Selvatans té en curs d'edició, obra de Santi Soler i Pere Gifre, «Els Farners: vassalls de senyors i senyors de pagesos», que va rebre el III Premi J. Moragues de Recerca, convocat pel Consell Comarcal de la Selva. *NFC*.

Narcís Figueras, «Terme municipal i termes parroquials a Sils i Vallcanera», *Quadern de Sils*, 17 (abril 1994), 12-13.

N. Figueras, *Mn. Martirià Torras, 27 anys amb nosaltres*, Ajuntament de Sils, 1995, 10 p.

N. Figueras, «Mossèn Ignasi Rovira, col·laborador de Pompeu Fabra», *Programa de Festa Major*, Sant Hilari Sacalm, 1995, 41-43.

N. Figueras i Josep M. T. Grau, «L'eclosió editorial de la Selva», *Revista de Girona*, 163 (març-abril 1994), 14-15.

N. Figueras, Josep M. Grau i Roser Puig, «La possessió de llibres a través dels inventaris *post mortem*. Un mostreig (segle XVIII)», *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXXIV, 1994, 129-160.

N. Figueras i Roser Puig, «Malnoms de delinqüents. Un exemple de treball sobre el *Boletín Oficial de la Provincia* (Girona, 1844)», *Butlletí Interior de la Societat d'Onomàstica*, LX [XVIII Col·loqui General de la S.O., Girona, 22/23-X-1993, vol. II], 1995, 231-234.

Xavier Garcia Pujades, «40 anys de la Festa Poètica de Sant Martí de Riells», *Monografies del Montseny*, 10, 1995, 115-124.

Jordi Goñi, «Fets importants de la història de Catalunya vistos a través dels llibres d'actes de l'Ajuntament de Breda (1914-1979)» (I-XV), *Vereda. Revista de Breda*, núm. 4-18 (des. 1991-juny 1995).

Josep Gordi *et alii*, *Aproximació a l'evolució del paisatge vegetal a les comarques de la Selva i del Vallès*, en J. Nogué i J.M. Puigvert ed., *Geografia històrica i història del paisatge* [= *Estudi General* 13], Universitat de Girona, 1993, 61-79.

Josep M. Grau i Roser Puig, «La notaria de Vidreres», *Actes del I Congrés d'Història del notariat català*, Barcelona, Fundació Noguera, 1994, 591-606.

J. M. Grau i Roser Puig, «L'alteració dels cognoms a l'inici del registre civil (Santa Coloma de Farners, 1875-1877)», *Butlletí Interior de la Societat d'Onomàstica*, LX [XVIII Col·loqui General de la S.O., Girona, 22/23-X-1993, vol. II], 1995, 328-334.

Lluïsa Julià i Capdevila ed., *Epistolari de Joaquim Ruyra*, Barcelona, Curial Edicions Catalanes (Epistolaris de la Catalunya contemporània, 3), 1995, 357 p.

Joan Llinàs Pol, «Desembre de 1808: el pas de l'exèrcit napoleònic», *Quadern de Sils*, 20 (abril 1995), 11.

Enric Marquès, «Surrealisme francès a Tossa de Mar», *Revista de Girona*, 164 (maig-juny 1994), 14-15.

Joaquim Mateu Subirà, «Les fargues del Montseny», *Monografies del Montseny*, 9, 1994, 159-180.

J. Mateu Subirà, «Fargues d'aram en el Montseny», *Monografies del Montseny*, 10, 1995, 147-163.

Miquel Pairoli, *La Selva*, Barcelona, Dissenys Culturals (Les comarques de Catalunya, 22), 1994, 99 p.

Josep M. Panareda i Josep Nuet, «L'antic estany de Sils», *Serra d'Or*, 424 (abril 1995), 45-48.

Xavier Pérez Gómez, «El baró de Santa Coloma pren possessió. Un ritual feudal l'any 1807», *Festa Major 1995*, Ajuntament de Santa Coloma de Farners, 1995, 15-19.

X. Pérez Gómez, «Els programes de Festa Major, 1927-1960», *Festa Major 1995*, Ajuntament de Santa Coloma de Farners, 1995, 41-53.

X. Pérez Gómez, «Els Mossos d'Esquadra a Santa Coloma», *Ressò*, 271 (març 1995), 29.

X. Pérez Gómez, «Un curiós ban del 1873», *Ressò*, 272 (maig 1995), 24.

X. Pérez Gómez, «Un projecte de ferrocarril frustrat», *Ressò*, 273 (juliol 1995), 24.

X. Pérez Gómez, veg. també Cebrià Cabanyes.

Clara Perxachs i Juandó, *La cuina de la Selva*, Barcelona, Edicions de la Magrana (Pèl & Ploma, 9), 1995, 230 p.

Obra finalista en la segona edició del Premi Josep Moragues de Recerca sobre

la comarca de la Selva, convocat biennalment pel Consell Comarcal de la Selva i organitzat pel nostre Centre, el text de Clara Perxachs *La cuina de la Selva* és d'aquells que és tan agraït de llegir per aquells que, a més de tenir un concepte elevadíssim d'allò que aquesta comarca pot aportar a la construcció del nostre àmbit cultural general, viuen el goig de percebre, sense esnobismes de darrera hora i amb naturalitat, el gust per la taula, pel plat i per la companyia de la taula.

D'altra banda, treballa sobre una visió àmplia de l'espai selvatà, obert, no encarat per límits absurds i convencionalismes (que alguns, sense criteri en aquest tema, van repetint i perpetuant en obres rigoroses i en articles divulgatius). Aquesta visió àmplia permet a l'autora d'incorporar, amb tota normalitat, com explicita a la p. 26 («noció més àmplia», «àmbit d'influència o de coincidències») aportacions de Fornells de la Selva o d'Aiguaviva. Entre les moltes i molt diverses coses d'interès que hom pot trobar-hi sobre la nostra tradició gastronòmica, que tracta amb rigor i destriant allò que és peculiar de la contrada del que no ho és, podem destacar el naixement d'una tradició popular en pastisseria, els *tosquigets* de l'Antoni Noguera (Vilobí), així com un concepte realista i lògic del caràcter canviant i evolutiu de la tradició que té tot un atractiu i fuig dels habituals essencialismes. *NFC*.

Antoni Pladevall Font, «La batllia d'Orri i Arbúcies», *Monografies del Montseny*, 9, 1994, 127-135.

A. Pladevall Font, «Més sobre el general Moragues», *Programa de Festa Major*, Ajuntament de Sant Hilari Sacalm, 1995, 13-14.

A. Pladevall Font, «Alguns aspectes de la vida quotidiana dels bandolers de la quadrilla d'en Serrallonga», *Monografies del Montseny*, 10, 1995, 31-42.

Xevi Planas, «Joaquim Puigvert, el fotògraf de Vilobí», *Revista de Girona*, 167 (novembre-desembre 1994), 20-25.

Marta Prats Geli, «Coneixença de Salvador Espriu. 'El joc s'ho porta'», *Serra d'Or*, 424 (abril 1995), 87-89.

Josep Manuel Rueda i Jordi Tura, *El Montseny*, Girona, Diputació de Girona/Caixa de Girona (Quaderns de la Revista de Girona, 58), 1995, 96 p.

Obra dels arbuciençs Rueda i Tura, el llibre ens introdueix d'una manera senzilla en la realitat humana i natural del Montseny. Consta de 41 capítols on es tracten diversos aspectes que conformen la història i l'actualitat d'aquest massís a cavall de tres comarques, la Selva, el Vallès i Osona. Podríem classificar els capítols, d'acord amb el seu contingut, en tres grups. El primer el constitueixen els capítols que s'ocupen d'aspectes geogràfics, climàtics i biològics com ara el relleu,

els rius, els turons o la biodiversitat de la zona. Un segon bloc engloba la història amb temes interessants i inevitables com els castells, la bruixeria o els carlins. Un tercer conjunt de capítols es refereix al que podem anomenar «el Montseny actual» (el Parc natural, el turisme, les associacions, la degradació del paisatge). Es tracta, doncs, d'una bona eina introductòria per conèixer què ha estat i què és avui el Montseny. XPG.

Àngel Serradesanferm, «La Hispano Hilarienca», *Revista de Girona*, 167 (novembre-desembre 1994), 98-103.

À. Serradesanferm, «Els cotxes de línia», *Programa de Festa Major*, Ajuntament de Sant Hilari Sacalm. 1995, 44-48.

[Xavier Torres, dir.], *Torna, torna Serrallonga. Història i llegenda dels bandolers catalans del barroc*, Barcelona, Fundació «la Caixa», 1994, 74 p.

La Fundació «la Caixa» va tenir l'encert de publicar aquest volum per acompanyar i explicar la realització d'una magnífica exposició que, amb el mateix títol de *Torna, torna Serrallonga. Història i llegenda dels bandolers catalans del barroc*, s'ha instal·lat durant 1995 a Vic, Olot, Tarragona i Lleida. El comissari de l'exposició, el professor de la Universitat de Girona Xavier Torres, és també el coordinador dels diversos treballs que aplega el volum: una primera part, deguda al mateix Torres, sobre «El bandolerisme català del barroc», i una segona part, «Memòria i llegenda dels bandolers catalans del barroc», amb contribucions de Miquel M. García-Bermejo, Jordi García López, Albert Rossich, Jordi Mascarella, Antoni Pladevall i Miquel Porter Moix, a més del mateix Torres, en què es tracten les repercussions del fet bandoler en la literatura, el folklore i el cinema.

Es tracta, doncs, d'un volum que, pel seus textos i per les il·lustracions que l'acompanyen, té un innegable interès per a un públic no estrictament erudit, sinó més ampli; una manera excel·lent, i no tan freqüent com voldríem, de posar a l'abast -sense escatimar-hi rigor i ciència, però amb un desplegament de mitjans que probablement només la institució promotora podia assumir-, un fet històric de gran projecció popular al llarg del temps. NFC.

Joaquim Trias Mas, «Josep Martí-Sabé, fill predilecte de Santa Coloma de Farners», *Festa Major 1995*, Ajuntament de Santa Coloma de Farners, 1995, 55-59.

Agustí M. Vilà i Galí, «Armadors, capitans, pilots i parçoners masnovins de la marina mercant de Lloret de Mar (1794-1918)», *La Roca de Xeix*, núm. 9, el Masnou, 1995.

Agustí M. Vilà, *Quadern de bitàcola* [prefaci de Josep M. Fradera], Lloret de Mar, Confraria de Sant Elm, núm. 3, 1995, 142 p.